

Охорона культурної спадщини:

анотований бібліографічний список

2024. – Вип. 7. – 20 с.

(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

1. **Анастасія Радіна: Арештовані у межах кримінального провадження культурні цінності передаватимуть у музеї** [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. – 2024. – 21 черв. [№ 114]. – Електрон. дані. *Як розповіла народна депутатка, голова парламентського Комітету з питань антикорупційної політики Анастасія Радіна, ухвалений у першому читанні законопроект № 11280-1 пропонує зміну підходів до збереження культурних цінностей, арештованих у межах кримінального провадження й переданих Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА). Вона зазначила, що також документом запроваджується проведення державної експертизи щодо визначення культурної цінності активу.* Текст:

<http://www.golos.com.ua/article/378669>

2. **Архітектор Янош Віг = Architect Janos Vigh = Vigh János építész** / за заг. ред. Бориса Єрофалова ; [Укр. Акад. Архітектури, Нац. Спілка Архітекторів України, Архітектур. бюро Янош Віг і партнери]. – Київ : А+С, 2023. – 200, [3] с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: В83310** Книга присвячена творчості провідного українського архітектора Яноша Віга. Його архітектурному перу належать такі знакові київські об'єкти 1970 – 2000 рр., як Угорське і Французьке посольство, Нижня та Верхня станції фунікулера, Будинок-Хвиля на площі Лесі Українки, будівля Конституційного Суду України, бізнес-центр «Айсберг», готель «Sophia Hyatt» тощо. Янош Віг – інтелігент, мрійник, чоловік тонкої духовної організації, талановитий

*митець, який відноситься до плеяди найкращих архітекторів 1970 – 2000 рр. Він став одним із творців сучасного архітектурного середовища України. *

3. Базів Л. Скарби Криму. Повернення в Україну [Електронний ресурс] / Дюбов Базів // Крим. світлиця. – 2024. – 5 лип. (№ 27). – Електрон. дані. *Йдеться про відкриття в Скарбниці Національного музею історії України на території Києво-Печерської лаври виставкового проєкту "Скарби Криму. Повернення", де будуть представлені понад 500 унікальних артефактів, які Росія незаконно намагалася привласнити: давньогрецькі, давньоримські, пізньоскіфські, сарматські, гунські та готські речі, знайдені під час археологічних досліджень у Криму. Надано інформацію про судовий процес у Нідерландах щодо повернення в Україну артефактів, які в 2024 р. експонувалися в музеї Алларда Пірсона в Амстердамі, і які після анексії Криму Росія вимагала віддати їй. Наведено коментар в.о. міністра культури та інформаційної політики Ростислава Карандєєва, який назвав повернення кримських скарбів "історичною перемогою України у боротьбі за культурну спадщину, яку століттями намагається вкрасти російська імперія", та наголосив, що команда фахівців із Міністерства культури та інформаційної політики (МКІП) та Національного музею історії України, представники Міністерства юстиції спільно з українськими адвокатами та юридичними радниками фірми "Berg Stoop&Sanders", Міністерства закордонних справ (МЗС) України зробили колосальну роботу для того, щоб ця виставка відбулась.*

Текст:

<http://svitlytsia.crimea.ua/index.php?section=article&artID=26165>

4. Білан Б. В. Під опікою Святого Лазаря. Мандрівка в часі. Шпиталь. Львівська політехніка. Дударик / Богдан Васильович Білан, Микола Валентинович Бевз ; за заг. ред. Тетяни Вергелес ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2023. – 142 с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: В83314** *Зазначено, що шпиталь Святого Лазаря – один із найстаріших і найкраще збережених шпитальних комплексів в Україні. Він діяв понад 400 років – від*

початку XVII ст. аж до Другої світової війни. За щасливим збігом обставин згодом його територія і споруди відійшли Національному університету «Львівська політехніка» та національній академічній хорovій капелі «Дударик». Ці споруди добре збережені, однак потребують дослідження. В історії осередку гуманізму та людяності багатьох поколінь львів'ян – популяризації та увічнення. І ця книга є початком шляху, який дасть змогу Шпиталю Святого Лазаря зайняти гідне місце серед монастирів, храмів, палаців, фортів Цитаделі та інших давніх пам'яток Львова.

5. Бойко І. Автентичний Херсонес Таврійський знищений росіянами [Електронний ресурс] / Іван Бойко // Україна молода. – 2024. – 26 черв. – Електрон. дані. *Йдеться про виступ на III Міжнародному форумі експертної мережі Кримської платформи старшої наукової співробітниці Інституту археології Національної академії наук України (НАН України) Евеліни Кравченко, яка повідомила, що російські загарбники повністю знищили автентичну пам'ятку світового значення – Херсонес Таврійський у Севастополі. Зазначено, що російські археологи та забудовники збудували на території античного городища новий археологічний парк та відкритий театр, а найцінніші археологічні знахідки вивезли до російських музеїв.* Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/196/184049/>

6. В Острозі археологи виявили матеріали трипільської культури та вал XI століття [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2024. – 11 лип. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що в м. Острог на Рівненщині, де працювала археологічна експедиція, виявили вал XI ст., матеріали трипільської культури, піч X ст., а також дослідили фрагмент підземелля. Про це кореспонденту «Укрінформ» розповів кандидат історичних наук, керівник Кам'янець-Подільської архітектурно-археологічної експедиції державного підприємства «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба» Інституту археології НАН України Павло Нечитайло. «В основному розкопі було відкрито фрагменти валу Острога, створеного в XI столітті. Під валом виявили піч та ями, а також*

горщики X - XI ст.. В нижніх горизонтах розкопу була яма трипільської культури. За попередніми висновками кандидата історичних наук, фахівця з неоліту Волині Дмитра Вертелецького, матеріали трипільської культури можуть датуватись 3600 - 3500 до н.е. Це фрагменти столового посуду, крем'яні знаряддя та зернотерка», - зазначив П. Нечитайло. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3884210-v-ostrozi-arheologi-viavili-materiali-tripilskoi-kulturi-ta-val-hi-stolitta.html>

7. Верховна Рада України прийняла за основу законопроект, покликаний визначити більш ефективний спосіб управління культурними цінностями та іншими активами [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2024. – 21 черв. [№ 114]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що Верховна Рада України (ВР України) 19 червня 2024 р. за наслідками розгляду в першому читанні прийняла за основу проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» щодо особливостей управління культурними цінностями та іншими активами» (реєстр. № 11280-1). Проектом Закону, зокрема, пропонується визначити механізм оцінки арештованих активів, переданих в управління Національному агентству, шляхом проведення державної експертизи на предмет визначення їх культурної цінності та передачі активів, які можуть бути віднесені до предметів музейного значення, в управління до музеїв, заповідників, бібліотек або архівів державної форми власності. Також встановлюється заборона на реалізацію майна, яке належить до культурних цінностей, до його конфіскації, спеціальної конфіскації, іншого судового рішення про стягнення в дохід держави. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378668>*

8. Вимушена міграція у XXI столітті: виклики, цінності, рефлексії = Forced migration in the century: challenges, values, reflections : зб. тез доп. Міжнар. наук. симпозіуму, 1 - 3 груд. 2023 р., м. Аугсбург,

Німеччина / [ГО «Нім.-укр. Діалог» та ін.]. – Львів : Растр-7, 2023. – 358 с. : іл., табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Б372370** *Зі змісту: Венеціанські намистини в колекції Музею етнографії та художнього промислу м. Львів / М. Пугаченко. – С. 336-338.*

9. Головка М. Культурна цінність української пісенної спадщини Квітки Цісик [Електронний ресурс] / Маріанна Головка // Вісн. держ. акад. керівн. кадрів культури і мистецтв України. – 2024. – № 2. – С. 20-27. *Зазначено, що академічний інтерес до української пісенної спадщини Квітки Цісик підкреслює значення її внеску в музичну культуру, зокрема й у культурну політику. Українські музичні альбоми «Квітка – Пісні з України» та «Два кольори» отримали визнання як художні здобутки в контексті культурної дипломатії і мають значну культурну цінність. Сьогодні ці альбоми не тільки зберігають українську народну музику, але й активно вносять вклад у її відродження та популяризацію серед українців усього світу. Зауважено, що пісні у виконанні К. Цісик стали символом культурної пам'яті та національної гордості, спонукаючи багатьох українців підтримувати та відновлювати своє культурне коріння, особливо в період повномасштабного військового вторгнення РФ в Україну.* Текст: <https://journals.uran.ua/visnyknakkkim/article/view/308266>

10. Горпинич М. Ю. Кримінально-правовий захист об'єктів культурної спадщини під час війни [Електронний ресурс] / М. Ю. Горпинич, Є. Є. Згонник, М. В. Шепітько // Юрид. наук. електрон. журн. – 2024. – № 5. – С. 382-385. *Розглянуто актуальне питання охорони культурної спадщини в Україні в контексті російської військової агресії, починаючи з 2014 р. та особливо актуалізоване з початком повномасштабного вторгнення у 2022 р. Проаналізовано масштаби знищення та викрадення культурних об'єктів в Україні, вказуючи на серйозні порушення міжнародного гуманітарного права. Увагу приділено потребі правового захисту культурної спадщини та механізмам притягнення винних*

до відповідальності як на міжнародному, так і на національному рівнях.

Текст: http://www.lsej.org.ua/5_2024/97.pdf

11. Євгенія Кравчук: Уперше на Конференції з відновлення України була представлена панель, присвячена культурній спадщині [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2024. – 15 черв. [№ 110]. – Електрон. дані. *Як розповіла народна депутатка, заступниця голови парламентського Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики, членкиня постійної делегації у ПАРЄ Євгенія Кравчук, за три роки проведення міжнародної Конференції з відновлення України (Recovery Conference) вперше окремо порушувалася тема культурної спадщини. Вона наголосила, що Україна не лише відбиває повномасштабну збройну агресію РФ, а й протистойть спробам окупантів стерти нашу культурну ідентичність. За її словами, у межах Конференції, яка відбувалася у Німеччині, увага учасників була зосереджена не лише на власне відновленні України. Обговорювалося широке коло питань, зокрема тих, що стосуються військової допомоги нашій державі, розвитку економіки, інвестицій, а також євроінтеграції..* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378573>

12. З України намагались вивезти скрипку Страдіварі [Електронний ресурс] // Дзеркало тижня. – 2024. – 10 лип. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що на пункті пропуску з Румунією в багажнику автомобіля прикордонники виявили скрипку Страдіварі, виготовлену в 1713 р., яку намагались вивезти з України, повідомила Державна прикордонна служба України. Під час огляду авто прикордонники виявили старовинний музичний інструмент маркований «Antonius Stradiuarius Cremonensis Faciebad Anno 1713», який, ймовірно, може становити історичну цінність.* Текст: <https://zn.ua/ukr/UKRAINE/z-ukrajini-namahalis-vivezti-skriпку-stradivari.html>

13. Здоровило Т. Держреєстр нерухомих пам'яток України поповнився цінними археологічними об'єктами столиці [Електронний

ресурс] / Тарас Здоровило // Україна молода. – 2024. – 20 черв. — Електрон. дані. *Йдеться про Постанову Кабінету Міністрів України (КМ України) від 13.06.2024 № 701, відповідно до якої до Державного реєстру нерухомих пам'яток України включено вісім цінних археологічних об'єктів Києва. Наведено коментар директорки Департаменту охорони культурної спадщини Київської міськдержадміністрації (КМДА) Марини Соловійової, яка наголосила, що "включення цих об'єктів до реєстру – важливий крок у збереженні та дослідженні нашої історії", та висловила переконання, що "включення цих об'єктів стимулюватиме нові наукові дослідження і відкриває нові можливості для науковців та культурологів у пізнанні нашої багатозначної культурної спадщини".* Текст:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/196/183934/>

14. Зінченко М. Російська ракетна атака по Києву: пошкоджень зазнав обмінний та резервний фонд бібліотеки Ярослава Мудрого [Електронний ресурс] / Мар'яна Зінченко // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 10 лип. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що унаслідок масованої російської ракетної атаки 8 липня зазнало пошкоджень приміщення, в якому знаходиться обмінний та резервний фонд Національної бібліотеки України (НБУ) ім. Ярослава Мудрого. Внаслідок атаки ударною хвилею вибило всі вікна та частину дверей. Під час оголошення сигналу повітряної тривоги працівники відділу встигли спуститись в укриття. У бібліотеці зазначили, що відділ обмінного та резервного фондів є головним методичним і координаційним центром з питань обміну й розповсюдження документів в Україні. Щорічно вони здійснюють перерозподіл близько 300 тис. видань. Наразі в установі займаються оформленням всіх необхідних документів для якнайшвидшого відновлення приміщення та його роботи.* Текст: <https://detector.media/infospace/article/229368/2024-07-10-rosiyska-raketna-ataka-po-kyievu-poshkodzhen-zaznav-obminnyy-ta-rezervnyy-fond-bibliotekyyaroslava-mudrogo/>

15. Кацімон О. Навчатися за допомогою живої спадщини в Україні: ЮНЕСКО презентувало посібник для вчителів [Електронний ресурс] / Ольга Кацімон // Детектор медіа : [інтернет-вид.]. – 2024. – 7 лип. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що 3 липня в Києві відбулася презентація посібника для вчителів початкових і базових шкіл України. Проєкт, ініційований UNESCO Ukraine та реалізований спільно з Міністерством освіти і науки (МОН) та Міністерством культури та інформаційної політики (МКІП) України, поєднує живу спадщину з освітою та наукою. Зазначено, що інноваційний підхід робить навчання цікавішим та ефективнішим, залучаючи школярів до збереження української культурної спадщини. Відомо, що 12 українських шкіл уже випробували методику, інтегруючи живу спадщину у вивчення фізики, біології, літератури та інших предметів. Посібник містить 11 українських та 10 європейських прикладів практичного застосування методики. Цей посібник доступний закладам освіти із тимчасово переміщеними українськими школярами.* Текст: <https://ms.detector.media/trendi/post/35467/2024-07-07-navchatysya-za-dopomogoyu-zhyvoi-spadshchyny-v-ukraini-yunesko-prezentovalo-posibnyk-dlya-vchyteliv/>

16. Керецман Н. П. Зустріч культур: українсько-чесько-словацькі культурні зв'язки австро-угорського періоду (кінець XIX – початок XX ст.) / Надія Павлівна Керецман; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Ф-т історії та міжнар. відносин. – Ужгород : РІК-У, 2024. – 187 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А832341** *Монографія присвячена дослідженню культурних зв'язків українського, чеського та словацького народів в останній третині XIX – XX ст. Головну увагу приділено маловивченим питанням взаємин у духовній сфері. Проаналізовано основні напрямки та форми взаємодії в освітньому просторі. Розкрито наукові зв'язки, роль особистих наукових контактів. Простежено шляхи поширення української літератури в Чехії і Словаччині та чеської і*

словацької літератури в Україні. Досліджено взаємовідносини в галузі театрального, музичного та образотворчого мистецтва.

17. Коваленко Ю. О. Історична топографія Глухова доби середньовіччя та ранньомодерного часу / Юрій Олександрович Коваленко ; Нац. заповідник «Глухів», Нац. ун-т «Чернігів. Колегіум» ім. Т. Г. Шевченко. – Ніжин : Лисенко М. М., 2024. – 223 с. : іл., табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: БЗ72539 У монографії, побудованій на підставі археологічних і документальних матеріалів, уперше систематизовано й узагальнено відомості про історичну топографію Глухова доби середньовіччя та ранньомодерного часу. Книга дозволяє скласти уявлення про основні складові міського середовища, розташування оборонних споруд, об'єктів сакральної та цивільної архітектури, житлової забудови, давноруських могильників і міських кладовищ.**

18. Літонінський В. Пропаганда Путіна. Росія знищила Херсонес [Електронний ресурс] / Валерій Літонінський // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 10 лип. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що Росія забудувала заповідник Херсонес Таврійський, що знаходиться на території тимчасово окупованого Криму. На ділянці із 10-метровим культурним шаром, де, за словами археологів, могли бути десятки тисяч цінних історичних артефактів, працювали бульдозери. На руїнах давньогрецького поліса, визнаних об'єктом всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, з'явилися десятки яскравих будівель, фонтани, газони, річка з містками. Вказано, що масштабне будівництво, яке називали особистим проєктом В. Путіна, активно просував митрополит РПЦ Т. Шевкунов (його називають «духовником Путіна»), який із 2023 р. став головою Кримської митрополії РПЦ. За словами українських учених, для будівництва парку росіяни знищили частину історичної пам'ятки; те, що вони збудували в Херсонесі, складно назвати науковим чи освітнім центром: це пропагандистський центр, адже його увага зосереджена не на античному пам'ятнику, а на російській історії*

Криму. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4700563-propahanda-putina-rosiia-znyschyla-khersones>

19. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю. М. Потебні Запорізького національного університету «Сучасні виклики та напрями вдосконалення в економічній та технічній наукових сферах», 5 - 6 груд. 2023 р., [м. Запоріжжя / за ред. А. П. Макаренка, Т. О. Меліхової]. – Запоріжжя : ЗНУ, 2023. – 390 с. : іл., табл. *Шифр зберігання в Бібліотеці: A832382* Зі змісту: *Проблеми правової охорони культурної спадщини України / П. В. Рекотов, В. С. Трушина. – С. 353-354.*

20. На Афоні досліджують унікальний козацький рукопис XVII - XVIII століть [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2024. – 18 черв. – Електрон. дані. Подано інформацію, що на Святій Горі Афон українські науковці розпочали проєкт з дослідження та підготовки до видання унікального рукопису XVII - XVIII ст., де зафіксовані українські гетьмани та козацька старшина, які щедро жертвували на афонські монастирі. Проєкт здійснюється за підтримки The British Academy та University of Exeter. У рукописі записані знатні козацькі роди гетьманів Івана Самойловича, Івана Мазепи, Данила Апостола, Івана Скоропадського, полковників Леонтія та Павла Полуботків, Василя Борковського, Якова Лизогуба, Семена Палія, Івана Обидовського, Федора Топольницького, Івана Черниша, Василя Котляревського та багатьох інших. Особливу увагу приділено біографіям Івана Мазепи та його родини, в тому числі відсутності згадки про його відому дружину Ганну Фридрикевич. Цей рукопис є унікальною пам'яткою та важливим джерелом як до біографій української козацької старшини, так і історії зв'язків українських гетьманів та козацтва з центром православного чернецтва на Святій Горі Афон в XVII – XVIII ст. Текст: https://risu.ua/na-afoni-doslidzhuyut-unikalnij-kozackij-rukopis-xvii-xviii-stolit_n149028

21. На Донеччині російським обстрілом частково зруйнований храм, якому понад 100 років [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2024. – 11 лип. – Електрон. дані. *За повідомленням Міністерства культури та інформаційної політики (МКІП), у селищі Новоекономічне Донецької області внаслідок обстрілу російськими військами частково зруйнований 110-річний храм в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці. Зазначено, що цей храм пережив радянську владу, бої Другої світової війни та німецьку окупацію, проте руйнівною для нього стала російська агресія. У МКІП нагадали, що нещодавно Парламентська асамблея Ради Європи ухвалила резолюцію, в якій закріплено, що навмисне знищення культурної спадщини та стирання культурної ідентичності в Україні є воєнними злочинами, злочинами проти людяності та свідчать про геноцидний намір знищити українську національну ідентичність.* Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3884278-na-doneccini-rosijskim-obstrilom-castkovo-zrujnovanij-hram-akomu-ponad-100-rokiv.html>

22. Переяславець Б. Декомунізація: Київрада вилучить з публічного простору 53 пам'ятні об'єкти [Електронний ресурс] / Богдан Переяславець // Україна молода. – 2024. – 6 лип. – Електрон. дані. *Йдеться про визначення Київською міською радою ще 53 пам'ятників і знаків, що відображають радянські та російські пропагандистські наративи і містять недостовірну історичну інформацію. Наведено коментар заступниці голови Київської міськдержадміністрації (КМДА), депутатки Київради Ганни Старостенко, яка наголосила, що "у зв'язку з численними воєнними злочинами окупантів, здійснених під час нинішнього етапу російсько-української війни, в українському суспільстві справедливо загострилось сприйняття монументів та об'єктів топоніміки, що стосуються російської історії та культури", і тому "у такий складний час ми маємо прибирати з публічного простору об'єкти, що нагадують про срср, рф". Подано перелік об'єктів, які підлягають вилученню з публічного простору, а також тих, які*

підлягають збереженню з вилученням окремих елементів композиції, корекції тексту або окремих його частин. Текст:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/196/184217/>

23. Православ'я в Україні : зб. ст. / Укр. Православ. Церква, Київ. патріархат, Київ. православ. богослов. акад. [та ін. ; редкол.: митрополит Київський і всієї України Епіфаній та ін.]. – Київ ; Кам'янець-Подільський : Друкарня «Рута», 2023. – 483 с. : іл. – До 10-річчя Революції Гідності. – Текст укр., англ. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Б372745** *Зі змісту: Недосліджені артефакти з давніх поховань Кирилівської церкви Києва / І. Марголіна, Є. Бабич. – С. 316-327; Археологічно-архітектурне вивчення у 2023 р. об'єкта культурної спадщини «Залишки Богоявленського собору Києво-Братського монастиря» / О. Попельницька. – С. 328-349.*

24. Прокопчук В. С. Пам'яткоохоронна робота в закладах загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. / В. С. Прокопчук, А. П. Гриценко; Глухів. нац. пед. ун-т ім. О. Довженка. – 2-ге вид., допов. – Суми : Цьома С. П., 2024. – 135 с. : іл., табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А831402** *У посібнику порушено актуальні проблеми участі школярів в охороні пам'яток історії і культури. Вміщено матеріали, які допоможуть учителям та учням освоїти історію, теорію, напрацьований досвід і нормативно-правові засади. Висвітлено факти з історії пам'яткоохоронного руху в Україні. Розглянуто законодавство України з питань охорони культурної спадщини. Окреслено основні напрями, форми і методи використання пам'яток історії і культури в навчально-виховній роботі та залучення здобувачів освіти до їх збереження. Розглянуто шкільний музей як важливий центр збереження і популяризації історико-культурної спадщини.*

25. Пропонують правове регулювання щодо управління арештованими активами, які мають ознаки культурних цінностей [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос

України. – 2024. – 15 черв. [№ 110]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що члени Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань антикорупційної політики пропонують правове регулювання щодо управління арештованими активами, які мають ознаки культурних цінностей. Народні депутати України — члени Комітету з питань антикорупційної політики зареєстрували проекти законів № 11280 та 11280-1, якими пропонується додаткове правове регулювання способів управління АРМА зазначеними арештованими активами та запровадження механізму їх оцінювання шляхом проведення державної експертизи на предмет визначення їх культурної цінності. Зауважено, що законодавча ініціатива дозволить запровадити належний спосіб управління арештованими активами у вигляді об'єктів мистецтва з метою їх збереження, відтворення та охорони відповідно до законодавства України і вирішити інші питання, що виникають під час практичної реалізації повноважень АРМА.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378574>

26. Пустіва В. У Києві відкрилася виставка скіфського золота [Електронний ресурс] / Валентина Пустіва // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 4 лип. — Електрон. дані. *Зазначено, що 04.07.2024 у Національному музеї історії України в Києві відкрито виставку «Скарби Криму. Повернення». В її експозиції – колекція скіфського золота, за повернення якої Україна боролася майже 10 років. Як зазначила на відкритті виставки Перша леді України Олена Зеленська, боротьба за повернення Криму та його скарбів почалася одночасно: «10 довгих років судів і блискучої роботи українських та іноземних юристів, музейників і дипломатів знадобилися, щоб культура, історична справедливість і співпраця вільних людей перемогли». Вказано, що виставка діятиме до остаточної деокупації Криму, а потім колекцію планують перевезти на територію півострова.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/showbiz/culture/4699097-u-kyievi-vidkrylasia-vystavka-skifskoho-zolota>

27. Пустіва В. У Мінкульті повідомили, скільки музейних цінностей перебуває в розшуку [Електронний ресурс] / Валентина Пустіва // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2024. – 4 лип. — Електрон. дані. *Наведено коментарі заступниці міністра культури з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій та цифровізації Анастасії Бондар під час міжнародної конференції «Захист культурної спадщини та протидія культурному стиранню у збройному конфлікті: нові виклики та досвід України». За її словами, через війну евакуйовано 453 541 музейний предмет із українських музеїв, а приблизно 35 тис. офіційно перебувають у розшуку. Вона повідомила, що загалом на 2014 р. в Україні було 12 млн музейних об'єктів, які належали до державної частини музейного фонду; з них 1,7 млн зараз перебувають на тимчасово окупованій території (ТОТ); в окупації залишаються 90 музеїв і музейних сховищ.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4699015-u-minkulti-povidomyly-skilky-muzeinykh-tsinnostei-perebuvaie-v-rozshuku>

28. Реброва Н. Гендиректорка "Чернігова стародавнього" Наталія Реброва: "У Спасо-Преображенському соборі очищуємо Авгієві стайні" [Електронний ресурс] / Наталія Реброва // Україна молода. – 2024. – 15 черв. — Електрон. дані. *Подано матеріали інтерв'ю сайту м. Чернігів "0462" генеральної директорки Національного заповідника "Чернігів стародавній" Наталії Ребрової, яка розповіла про свої перші кроки на посаді та про перспективи розвитку заповідника. Зокрема вона назвала надзвичайно важливими завданням реставрацію та відкриття Спасо-Преображенського собору, який "має стати центром державного, культурного та духовного життя України". Також генеральна директорка окреслила позицію заповідника щодо спроб Української православної церкви (УПЦ МП) повернути собі безкоштовне користування храмами-пам'ятками, які належать "Чернігову стародавньому", зокрема у судовій справі з розгляду апеляції УПЦ МП щодо повернення церкві Спасо-Преображенського собору.* Текст: <https://umoloda.kyiv.ua/number/0/196/183824/>

29. Розвиток декларації : біографія, інтерв'ю, проекти заслуженого архітектора України Володимира Смірнова / упоряд. Олена та Маргарита Смірнови ; під ред. Бориса Єрофалова. – Київ : А+С, 2023. – 143 с. : портр., фотоіл. *Шифр зберігання в Бібліотеці: Б372546* Це проект-дослідження онуки про творчість діда – видатного київського архітектора Володимира Смірнова. Попри емігрантські перешкоди онука намагалася копати глибше: вишукувала його сліди в журналах, Інтернеті, блукала київськими вулицями в Гуглманс, знаходила фото і документи, слухала та записувала історії, згадувала, вивчала. Єднала старі історії, стиль мови, об'єкти, про які раніше не знала, зі своїми ще теплими спогадами про Київ. Намагалася зрозуміти, зв'язати його місто зі своїм, знайти спільне.

30. Спасо-Преображенський собор у Чернігові отримав печатку сина Ярослава Мудрого [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2024. – 17 черв. – Електрон. дані. За повідомленням Міністерства культури та інформаційної політики (МКІП), 16 червня Спасо-Преображенський собор у Чернігові отримав для експонування печатку князя Святослава Ярославовича, сина Ярослава Мудрого. Собор планують відкрити до Дня Конституції, 28 червня. Саме тоді українці зможуть побачити печатку в експозиції особисто. Зазначено, що артефакт заповіднику подарував зі своєї приватної колекції співзасновник і директор «Музею Шереметьєвих» Олексій Шереметьєв. «На печатці зображено князя і ми впевнені, що їй місце тут, у Спасо-Преображенському соборі. Це унікальна архітектурна пам'ятка часів Київської Русі. Це унікальний заповідник. Він є свідченням нашої історії», - сказав Шереметьєв. Раніше Національний заповідник «Чернігів стародавній» уклав угоду із найавторитетнішим музейним закладом України - приватним «Музеєм Шереметьєвих». Це угода про співпрацю, наукові дослідження, просвітницьку роботу та підготовку унікального журналу, присвяченого історії Спасо-Преображенського собору. Текст:

[https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3875837-spasopreobrazenskij-sobor-u-
cernigovi-otrimav-pecatku-sina-aroslava-mudrogo.html](https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3875837-spasopreobrazenskij-sobor-u-cernigovi-otrimav-pecatku-sina-aroslava-mudrogo.html)

31. У костел на Тернопільщині повернули моці святого Франциска Ксав'єра [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2024. – 9 лип. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що у римо-католицький костел святих апостолів Петра і Павла в Бережанах на Тернопільщині повернули моці святого Франциска Ксав'єра або Ксаверія. Сам костел є пам'яткою архітектури національного значення. Про це розповів «Суспільному» настоятель парафії Віталій Буковський. За його словами, моці Франциска Ксав'єра до Бережан привіз магнат із роду Синявських. Реліквія перебувала у вівтарі костелу. "Коли сюди прийшла комуністична влада, тоді вся парафія на чолі з настоятелем виїхала до Польщі, бо була можливість. Напевно тоді, зазвичай, забирали найбільш цінні речі. І в такий спосіб слід зникає". В. Буковський зауважив, що реліквію розшукав священник зі США, нині покійний, Станіслав Жак, який був родом із Бережан. Єпископ Римо-Католицької Церкви Едвард Кава очолив Месу та вніс моці у храм. Про те, що моці Франциска Ксав'єра раніше справді були у костелі, написано латинню на пам'ятній дошці при вході в храм. Текст: https://risu.ua/u-kostel-na-ternopilshchini-povernuli-moshchi-svyatogo-franciska-ksavyera_n149486*

32. У разі поразки Росії Україна отримає право повернути всі свої культурні цінності – Дробович [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2024. – 6 лип. – Електрон. дані. *Зазначено, що у разі поразки РФ Україна здобуде право на повернення всіх своїх культурних цінностей, які століттями вивозилися до РФ. Про це заявив голова Українського інституту національної пам'яті (УІНП) Антон Дробович під час міжнародної конференції «Захист культурної спадщини та протидія культурному стиранню у збройному конфлікті: нові виклики та досвід України». Він додав, що мова йде також про повернення культурних цінностей, які були знайдені на території України. "Всі цінності, які*

впродовж століть вивозилися до Росії під час імперії чи союзу мають бути повернуті Україні, Узбекистану, Білорусі та іншим країнам, де їх було знайдено", - зазначив він. Голова УІНП додав, що наразі "міжнародне право формально підходить до питання повернення культурної спадщини поневолених народів, воно навіть не містить рекомендацій щодо необхідності їх повернення. Навіть договори, які Україна мала з Росією в межах СНД, є більш конкретними", - зауважив А. Дробович. Він акцентував на тому, що необхідні правові зміни як на національному, так і на міжнародному рівнях. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3882344-u-razi-porazki-rosii-ukraina-otrimae-pravo-povernuti-vsi-svoi-kulturni-cinnosti-drobovic.html>

33. У тимчасово окупованому Криму росія викрала артефакти та повністю знищила автентичну пам'ятку світового значення — античний Херсонес [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // *Голос України*. – 2024. – 3 лип. [№ 123]. – Електрон. дані. *Про це повідомило Міністерство культури та інформаційної політики України (МКІП України) з посиланням на старшу наукову працівницю Інституту археології НАН України Евеліну Кравченко. Вказано, що серед вивезених до російських музеїв об'єктів були фрески, посуд, предмети побуту та ікони. Також стало відомо про незаконне будівництво на місці зруйнованої пам'ятки світової спадщини. За словами заступниці голови Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань гуманітарної та інформаційної політики Євгенії Кравчук, на місці історичної пам'ятки тепер імперський «театр». Депутатка нагадала про ухвалену Резолюцію ПАРЄ щодо геноцидного наміру РФ у знищенні української культурної спадщини та ідентичності.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/378865>

34. У червні росія зруйнувала 5 культурних пам'яток [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2024. – 5 лип. – Електрон. дані. *За повідомленням Міністерства культури та інформаційної політики*

(МКІП), за період з початку повномасштабного вторгнення до кінця червня 2024 РФ зруйнувала або пошкодила 1085 пам'яток культурної спадщини. Серед пошкоджених пам'яток національного значення — 121, місцевого — 884, щойно виявлених — 80. Пам'ятки культурної спадщини пошкоджені або зруйновані у 18 областях. Крім того, у Запорізькій області повторно влучили у вже пошкоджені пам'ятки культурної спадщини. За червень РФ знищила п'ять пам'яток культурної спадщини у Харківській області. Також у МКІП зауважили, що станом на кінець червня 2024 р. майже вся територія Луганської й значні частини територій Запорізької, Донецької й Херсонської областей досі перебувають у тимчасовій окупації, через що неможливо точно порахувати кількість пошкоджених РФ пам'яток культурної спадщини. Текст: <https://chytomo.com/u-cherwni-rosiia-zrujnuvala-5-kulturnykh-pam-iatok/>

35. Український науковець знайшов 144 київські стародруки на горі Афон [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2024. – 9 лип. – Електрон. дані. Подано інформацію, що науковий співробітник Інституту історії України НАН України Сергій Шумило під час експедиції на гору Афон у Греції знайшов 144 стародруки з київських друкарень. Більшість з них були видані в друкарнях Києво-Печерської лаври. Він зауважив, що надходження українських стародруків на Афон значно зменшилися після 1770-их років, пов'язуючи це з історичними подіями в Україні того часу, такими як ліквідація автономії Гетьманщини та знищення Запорозької Січі. С. Шумило наголосив на важливості цих стародруків як свідчення зв'язків між українським та афонським духовенствами, а також як індикатора культурного розвитку та придушення Російською імперією книговидання в Україні. Текст: <https://chytomo.com/ukrainskyj-naukovets-znajshov-144-kyivski-starodruky-na-hori-afon/>

36. «Українські апостоли» Леоніда Тоцького : [каталог : дод. 2 до Аналіт. звіту за підсумками проекту «Дослідження культурної спадщини

українського художника Леоніда Тоцького» / Ін-т проблем сучас. мистецтва Нац. акад. мистецтв України, Укр. культур. фонд] ; авт.-упоряд. Н. М. Кондель-Пермінова. – Ніжин : Лисенко М. М., 2023. – 47 с. : іл., портр. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А832195** У каталозі презентовано програмну серію мозаїчних робіт українського художника Леоніда Тоцького (12.02.1932 – 05.02.2022) – художника-монументаліста, реставратора, який здійснив чималий внесок у відродження та розвиток українського мистецтва. Галерея «Українських апостолів» – це масштабна мистецько-психологічна вистава: з височінь історії до глядачів виразом очей промовляють славетні діячі української культури. Митець встиг зробити двадцять п'ять мозаїк серії.

37. Філіп Л. I. Ungvár – Užhorod – Ужгород. Рідне місто моє / Людвіг Іванович Філіп. – Вид. 2-ге, допов. – Ужгород : РІК-У, 2023. - 402 с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: Б372698** Зазначено, що рішенням сесії Ужгородської міської ради 03.08.2021 № 326 Людвігу Івановичу Філіпу за книжку «Ужгород. Рідне місто моє» (видавництво «РІК-У», 2021) присвоєно звання «Лауреат міської премії імені Петра Скунця у номінації «Краєзнавча література». Книгу присвячено світлій пам'яті великого патріота Ужгорода, вченого-історика, краєзнавця, релігієзнавця, музеолога, прекрасної людини – Л. І. Філіпа.

38. Херсонський художній музей ідентифікував ще одну картину, викрадену росіянами [Електронний ресурс] // Укрінформ : [укр. інформ. сайт]. – 2024. – 6 лип. – Електрон. дані. «Пазл із фрагментом цього твору не складався довго, але нарешті нам вдалось ідентифікувати ще одну викрадену роботу, яка стала 114-ю за рахунком... Емілія Гончарова (1938 р.н.). Старий Крим. 1970. Тонований папір на фанері, пастель», - повідомив Херсонський художній музей у Фейсбуці. Зауважено, що робота двічі потрапила в кадри, відзняті в Центральному музеї Тавриди. Зокрема, 1 квітня 2023 р., коли фейкове «міністерство культури» Херсонської області

підписувало незаконний договір про зберігання краденого в Криму, та у вересні 2023-го, коли в сюжеті телеканалу «Вести Крым» виправдовували мародерство окупантів. У музеї зауважили, що 114 - це кількість ідентифікованих творів мистецтва, вкрадених російською окупаційною владою з Херсонського художнього музею у 2022 р. Зокрема, 113 — кількість творів, які перебувають в окупованому Криму, в сімферопольському Центральному музеї Тавриди, точне місцезнаходження однієї роботи невідомо, але є підтвердження з боку окупантів, що шедевр перебуває в їхніх руках. Загальна кількість незаконно вивезеного перевищує 10 000 музейних експонатів. Текст: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3882221-hersonskij-hudoznij-muzej-identifikuvav-se-odnu-kartinu-vikradenu-rosianami.html>

39. Чотири церкви Миколаївщини увійшли до Державного реєстру нерухомих пам'яток України [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2024. – 19 черв. – Електрон. дані. Подано інформацію, що 11 пам'яток національного значення Миколаївської області занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Серед них чотири храми. Про це йдеться в Постанові Кабінету Міністрів України (КМ України) від 13.06.2024 №700 “Про внесення об’єктів культурної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України”. Зокрема, це сім об’єктів у Миколаєві: Морська гімназія 1850 р. (зараз тут Будівельний коледж); Старофлотські казарми, обидва корпуси 1850 р. (зараз тут Миколаївський обласний краєзнавчий музей); Обсерваторія 1827 р.; Офіцерське зібрання 1820 р. (зараз тут Будинок офіцерів флоту або ДОФ, як його називають у Миколаєві); Миколаївська церква 1817 р. (церква на вул. Фалеевській); Будинок штабу флоту 1796 р. (зараз тут Музей суднобудування та флоту); Брама та мури суднобудівної вахти. Також до переліку увійшли: Миколаївська церква в Очакові 1818 р.; Покровська церква та дзвіниця у Первомайську 1805 р.; Катерининська церква XVIII ст. у с. Катеринка Вознесенського району; Альтанка у м.Вознесенськ 1837 р.

Текст: https://risu.ua/chotiri-cerkvi-mikolayivshchini-uvijshli-do-derzhavnogo-reyestru-neruhomih-pamyatok-ukrayini_n149039

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.

16.07.2024. р.